

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA PHÁT HÀNH XUẤT BẢN PHẨM

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
VĂN HÓA ĐỌC CỦA HỌC SINH- SINH VIÊN
TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI HIỆN NAY

Người hướng dẫn: Ths. Trần Dũng Hải

Sinh viên thực hiện: Nguyễn Thị Thu Hương

Hà Nội- 2012

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	4
CHƯƠNG 1: MỘT SỐ LÝ LUẬN CHUNG VỀ VĂN HÓA ĐỌC ..	7
1.1. Các khái niệm cơ bản	7
1.1.1. Khái niệm văn hóa.....	7
1.1.2. Khái niệm đọc	9
1.1.3. Khái niệm văn hóa đọc	10
1.2. Các yếu tố cấu thành văn hóa đọc	14
1.2.1. Chủ thể đọc	14
1.2.2. Đối tượng đọc.....	14
1.2.3. Nơi chốn và phương tiện đọc.....	15
1.2.4. Cách đọc.....	16
1.3. Điều kiện hình thành và các nhân tố ảnh hưởng tới văn hóa đọc của học sinh, sinh viên	18
1.3.1. Điều kiện hình thành	18
1.3.1.1. Truyền thống đọc sách của dân tộc	18
1.3.1.2. Nhu cầu thưởng thức, mở mang tầm hiểu biết	20
1.3.2. Các nhân tố ảnh hưởng	21
1.3.2.1. Nhân tố chính trị, pháp luật.....	21
1.3.2.2. Nhân tố kinh tế	22
1.3.2.3. Nhân tố văn hóa xã hội	23
1.3.2.4. Nhân tố khoa học, công nghệ.....	23
1.4. Vai trò của văn hóa đọc	24
1.4.1. Nâng cao kiến thức.....	24
1.4.2. Bồi dưỡng, giáo dục và nâng cao khiếu thẩm mỹ.....	26
1.4.3. Giáo dục đạo đức, tình cảm, hoàn thiện bản thân.....	26
1.4.4. Giải trí	27

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG VĂN HÓA ĐỌC CỦA HỌC SINH, SINH VIÊN TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI HIỆN NAY..... 28

2.1. Nhu cầu đọc sách của học sinh, sinh viên..... 28

2.1.1. Đặc điểm của học sinh, sinh viên..... 28

2.1.2. Nhu cầu đọc của học sinh, sinh viên..... 30

2.2. Tình hình văn hóa đọc của học sinh, sinh viên Hà Nội hiện nay..... 35

2.2.1. Theo nhóm chủ thể..... 35

2.2.1.1. Học sinh tiểu học..... 36

2.2.1.2. Học sinh trung học cơ sở..... 38

2.2.1.3. Học sinh trung học phổ thông..... 40

2.2.1.4. Sinh viên..... 42

2.2.2. Theo nhóm mặt hàng..... 46

2.2.2.1. Sách giáo dục..... 46

2.2.2.2. Sách văn học nghệ thuật..... 49

2.2.2.3. Sách thiếu nhi..... 52

2.2.2.4. Sách khoa học xã hội..... 54

2.2.2.5. Sách khoa học kỹ thuật..... 56

2.2.3. Theo nơi chốn và phương tiện đọc..... 58

2.2.3.1. Theo nơi chốn..... 58

2.2.3.2. Theo phương tiện đọc..... 63

2.2.4. Theo cách đọc..... 67

2.2.4.1. Đọc nhanh, đọc lướt..... 68

2.2.4.2. Đọc hết cuốn sách..... 69

2.2.4.3. Đọc lại nhiều lần..... 70

2.3. Đánh giá chung..... 71

2.3.1. Những mặt mạnh góp phần phát triển văn hóa đọc của học sinh, sinh viên..... 71

2.3.1.1. Sự phong phú đa dạng của các mặt hàng sách trên thị trường ..	71
2.3.1.2. Sức mua trên thị trường	74
2.3.1.3. Hệ thống thư viện	75
2.3.1.4. Một số yếu tố khác	76
2.3.2. <i>Hạn chế và nguyên nhân cản trở văn hóa đọc của học sinh,</i> <i>sinh viên</i>	77
2.3.2.1. Giá sách cao	77
2.3.2.2. Thói quen ngại đọc sách của học sinh, sinh viên.....	78
2.3.2.3. Sự bùng nổ của các phương tiện truyền thông	79
2.3.2.4. Văn hóa đọc.....	80
CHƯƠNG 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM GÌN GÌN GIỮ VÀ PHÁT TRIỂN VĂN HÓA ĐỌC CỦA HỌC SINH, SINH VIÊN	82
3.1. Xu hướng phát triển của văn hóa đọc.....	82
3.2. Giải pháp.....	84
3.2.1. Đối với nhà nước	84
3.2.2. Đối với nhà trường	86
3.2.3. Đối với các doanh nghiệp kinh doanh xuất bản phẩm.....	87
3.2.4. Đối với gia đình.....	89
3.2.5. Đối với các bạn học sinh, sinh viên	90
KẾT LUẬN.....	92
TÀI LIỆU THAM KHẢO	98
Phụ lục 1: Bảng hỏi	96
Biểu 1: Số lượng đầu sách và bản sách xuất bản năm 2009-2011	31
Biểu 2: Các loại sách học sinh, sinh viên Hà Nội có nhu cầu.....	34
Biểu 3: So sánh nhu cầu đọc sách với các nhu cầu văn hóa khác	34

LỜI MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài.

M.Goocki đã từng nói “Hai sức mạnh giúp đỡ có hiệu quả việc giáo dục một con người có văn hóa đó là nghệ thuật và khoa học, mà cả hai sức mạnh này lại kết hợp với nhau trong quyển sách ”. Hay theo cuốn “Phương pháp đọc sách” của Primaicôpxki có viết “Sách là cơ sở để ngó giúp chúng ta nhìn vào thế giới bao la, thấy được các sự kiện, hiện tượng xảy ra ở những vùng đất xa xôi, những nơi ta chưa từng đặt chân tới. Sách giúp ta nhận thức được mọi vật của thế giới xung quanh từ thế giới vi mô tới thế giới vĩ mô, sách làm cho ta thấy được cả bản thân mình, thấy được quy luật vận động của ngôn ngữ tư duy, trí tuệ, tình cảm... trong đầu óc”. Từ những nhận định trên ta thấy được sách có một ý nghĩa vô cùng to lớn đối với đời sống của con người. Nó chứa đựng những tinh hoa, tri thức của nhân loại từ xưa tới nay, nó giúp con người làm giàu, nâng cao tri thức và hoàn thiện bản thân. Vì vậy con người đã hình thành cho mình một thói quen là thói quen đọc sách hay phát triển cao hơn nữa đó là văn hóa đọc.

Nhưng trong thời đại hiện nay, trước sự bùng nổ của thông tin, sự lấn át của các phương tiện truyền thông và đặc biệt là sự xuất hiện của người khổng lồ internet đã làm cho văn hóa đọc dần bị mai một và đang bị lãng quên, bị lép vế và thay vào đó là một nền văn hóa nghe nhìn. Đúng như một nhận định trong cuốn “Lịch sử văn học phương tây” (Butanica-95) “ Trong một số nước phát triển công nghệ cao như Mỹ, từ được in ra dường như mất đi vị trí trung tâm của nó,vị trí ấy đã bị dịch chuyển trong tâm trí đại chúng bởi một nền văn hóa nghe nhìn”. Phải thừa nhận truyền thông đa phương tiện và công nghệ thông tin đang rất phát triển, nó mang lại những lợi ích to lớn

cho con người, đưa con người bước vào một nền văn minh lớn. Nó ảnh hưởng tới tất cả những lĩnh vực, những khía cạnh, những thói quen khác nhau của con người trong đó có thói quen đọc sách và văn hóa đọc của học sinh, sinh viên.

Như vậy có thể nói, văn hóa đọc đang gặp khó khăn. Đứng trước thực tế này nhiều người không khỏi hoài nghi khi đặt ra câu hỏi: Liệu văn hóa đọc có bị mất đi không? Tương lai của nó sẽ như thế nào? Học sinh, sinh viên có giữ được truyền thống văn hóa đọc của dân tộc hay không?

Nhận thấy đây là một vấn đề thiết thực trong đời sống văn hóa của người dân nói chung và của học sinh, sinh viên nói riêng. Và nhằm góp phần bảo tồn, phát triển văn hóa đọc của học sinh, sinh viên – những người chủ tương lai của đất nước nên em đã chọn đề tài: “Văn hóa đọc của học sinh, sinh viên trên địa bàn Hà Nội hiện nay” làm đề tài khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.

Văn hóa đọc là một vấn đề rất rộng, nhưng vì hiểu biết của bản thân còn hạn chế nên em chỉ tiến hành nghiên cứu về tình hình văn hóa đọc của học sinh, sinh viên.

Đối tượng nghiên cứu của khóa luận: Văn hóa đọc của học sinh, sinh viên.

Phạm vi nghiên cứu: Các quận nội thành Hà Nội.

3. Mục đích nghiên cứu.

Mục đích của em khi nghiên cứu đề tài “Văn hóa đọc của học sinh, sinh viên trên địa bàn Hà Nội hiện nay” là tìm hiểu tình hình văn hóa đọc của học sinh sinh viên. Từ đó đưa ra những giải pháp, biện pháp nhằm giữ gìn, bảo tồn

và phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp, thúc đẩy văn hóa đọc của học sinh, sinh viên phát triển trong thời đại khoa học công nghệ thông tin phát triển như hiện nay.

4. Phương pháp nghiên cứu.

Trong quá trình tiến hành nghiên cứu khóa luận đã sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau:

- Phương pháp điều tra xã hội học.
- Phương pháp thống kê.
- Phương pháp phân tích.
- Phương pháp tổng hợp.

5. Nội dung và kết cấu đề tài.

Về nội dung em đi sâu nghiên cứu về tình hình văn hóa đọc của học sinh, sinh viên tại địa bàn Hà Nội.

Về kết cấu: Ngoài phần mở đầu và kết luận có tính chất khái quát, đánh giá, nhận xét bài nghiên cứu của em gồm 3 chương lớn:

Chương 1: Một số lý luận chung về văn hóa đọc.

Chương 2: Thực trạng văn hóa đọc của học sinh, sinh viên trên địa bàn Hà Nội hiện nay.

Chương 3: Một số giải pháp nhằm gìn giữ và phát triển văn hóa đọc của học sinh, sinh viên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bài giảng môn “nghiên cứu nhu cầu”, thầy Phùng Quốc Hiếu.
2. Bài giảng môn “Mặt hàng sách” thầy Nguyễn Văn Minh.
3. Các bài nghiên cứu, khóa luận tốt nghiệp của sinh viên khoa phát hành.
4. Giáo trình “Đại cương phát hành xuất bản phẩm” cô Phạm Thanh Tâm năm 2002.
5. Giáo trình “Cơ sở văn hóa Việt Nam” Nguyễn Ngọc Thêm, NXBGD, năm 1998.
6. Giáo trình “Cơ sở văn hóa Việt Nam” Trần Quốc Vượng, NXBGD, 1996.
7. Hồ Chí Minh toàn tập - NXB quốc gia Hà Nội năm 1990.
8. “Luật xuất bản năm 2004 sửa đổi và bổ sung năm 2008” NXB chính trị quốc gia.
9. Tạp chí “ Người đọc sách”
10. Tạp chí “ Văn hóa nghệ thuật”
11. “Từ điển tiếng Việt”, Viện ngôn ngữ học, NXB Đà Nẵng – trung tâm từ điển học 2005.
12. Một số trang website:
 - + Docsach.net
 - + vanchuongviet.org
 - + xem sach.net
 - + vietnamnet.vn
 - + vietbao.com